

Bör underrättelse från taxeringsnämnd delges på betryggande sätt?

Av taxeringsintendent Eric Sjölin

Enligt nuvarande regler (69 § 4 mom andra stycket TL) skall underrättelse om avvikelse från självdeklaration eller om åsatt taxering i de fall skattskyldig ej avlämnat självdeklaration utsändas i rekommenderat brev eller också skall delgivning ske under vissa förutsättningar. Om dessa föreskrifter iakttagits har man haft möjlighet att konstatera när en skattskyldig underrättats om taxeringsnämndens beslut, vilket i sin tur haft betydelse för besvärsrätten enligt 99 § TL.

I prop 1977/78:181 har föreslagits att denna underrättelseskyldighet i fortsättningen endast skulle fullgöras genom brev. Samtidigt därmed ströks "andra stycket" i 69 § 4 mom TL. I anledning av att en del remissinstanser ifrågasatt lämpligheten av denna ändring har i propositionen (sid 224) gjorts ett uttalande, som går ut på att man inte skall misstänka folk för att "mer eller mindre medvetet" ljuga om att de fått underrättelse från taxeringsnämnden.

Skatteutskottet har också haft sin uppmärksamhet riktad på dessa förhållanden och detta har resulterat i ett förslag om att "försändelsen får i särskilda fall rekommenderas eller delgivas den skattskyldige". Även detta tillägg skall införas i första stycket 69 § 4 mom TL. Ändringen motiveras (SkU 1977/78:55 sid 61) med att det erfarenhetsmässigt i förhand kan bedömas i vilka fall det kan vara av värde att få en delgivningsdag konstaterad. Detta torde alltså innebära att de skattskyldiga, som sedan den nya lagen trätt i kraft, blir underrättade genom rek eller genom delgivning också samtidigt får ett indirekt bevis på att taxeringsnämnden ansett dem tillhöra den kategori, som mer eller mindre medvetet kan tänkas ljuga.

För alla som sysslat praktiskt med dessa frågor torde det stå klart att det inte går att föra en process om besvär rätt i särskild ordning enligt 99 § TL om man inte klart kan konstatera när den skattskyldige blivit underrättad om taxeringsnämndens beslut (härvid har bortsetts från besvär som har inkommit efter utgången av året efter taxeringsåret). Det synes därför vara ett rimligt anständighetskrav att lagstiftarna ger anvisningar om hur man tänkt sig uppläggningsen av en sådan process i fortsättningen.

Man bör då klart ange hur man menar att taxeringsintendenten skall agera om ett besvär inkommit efter den ordinarie besvärstidens utgång men före utgången av juni månad året efter taxeringsåret och förhållandena inte är sådana att besvären anses böra tillstyrkas i sak. Eller om besvären inkommit senare och då oavsett hur ställningstagandet i sak blir.

Skall taxeringsintendenten först tillskriva den skattskyldige och fråga om underrättelse från taxeringsnämnden mottagits? I många fall kommer där säkerligen inget svar på en sådan förfrågan eller också blir svaret att vederbörande inte är säker på om han fått någon underrättelse. Några kommer säkert att ljuga och en eller annan svarar ärligt. Skall då alla som inte medger att de fått underrättelse anses ha besvär rätt? I så fall blir det bara ett litet fåtal troskyldiga personer som inte kommer att få sina besvär prövade i sak.

Möjlighet finns också att taxeringsintendenten utgår ifrån att den skattskyldige fått underrättelse från taxeringsnämnden. Han bör då yrka att besvären ej prövas i sak. Skatterätten ställs då inför problemet att självständigt bedöma besvär rätten. Skall rätten fråga den skattskyldige med följd att samma situation uppkommer som den som tidigare beskrivits i de fall taxeringsintendenten gjort en förfrågan? Kommer skatterätten sedan fram till att besvär rätt får anses föreligga, vilket normalt kommer att ske, så måste ärendet gå tillbaka till taxeringsintendenten för yttrande i sak.

Man kan tänka sig många variationer och alla blir till slut ohållbara. Om skatterätten mot förmodan i något fall skulle vägra sakprövning utan att det konstaterats om den skattskyldige fått underrättelse från taxeringsnämnden så kan en skattskyldig i värsta fall först hos regeringsrätten hävda att han ej fått underrättelse och då torde enda möjligheten vara att man börjar om igen med en sakprövning i skatterätten.

I praktiken kommer det emellertid troligen att bli så att alla besvär (utom från skattskyldiga som taxeringsnämnden ansett vara mindre trovärdiga och ett antal ärliga) måste sakprövas om de kommer in före utgången av året efter taxeringsåret. Det är då inte rimligt att ha kvar 99 § TL i dess föreslagna utformning.

Vill man ha kvar rättssäkerheten och vill man inte helt släppa besvär rätten fri är det enda förnuftiga att man inte ändrar på den nuvarande bestämmelsen om delgivning av taxeringsnämndens beslut. Det skulle också medföra att man slapp ändra i en lag, som är så ny att den inte hunnit träda i kraft ännu i full utsträckning. I 116 k § TL (SFS 1978:196) hänvisar man nämligen till 69 § 4 mom andra stycket TL eller just till det stycke som skulle försvinna. Tar man bort detta stycke måste man ha ett särskilt stadgande i 116 k §, som gäller delgivning av lokal skattemyndighets beslut om särskilda avgifter, eftersom det här är nödvändigt att veta en exakt dag för delgivning för att kunna besluta om huruvida påfört skattetillägg skall ned sättas eller undanröjas!

Sedan detta skrivits har lagen fått den av mig kritiserade utformningen (SFS 1978:316).